

סב:

<div></div>
<div>עין משפט</div> <p>גַּר מִצוּחַ</p>
<p>קמב א מיי פֿי"ב מה'ל שגנות הלכה ז':</p> <p>קמג ב מיי שס ופי"ז שס הלכה יא ופי"א מה'ל שבת הלכה ח:</p> <p>קמד ג מיי פֿי"ב מה'ל שגנות הלכה ז' ופי"א מה'ל איסורי ביאה הלכה יב סמג לאוין ירג:</p> <p>קמה ד מיי פֿי"ב מה'ל שגנות הלכה ז' ופי"ז הלכה יא ופי"א מה'ל שבת הלכה ח סמג לאוין ז':</p>

העלם זה וזה בידו. פֿי דלא ידע לשבת בשום מללכה כדמוכח ב'פ' כלל גדול (שבת דף ע. וסג) דמייתי עלה מתני' ארבעים מלאכות חסר אחת וא"ר יוחנן שאס עשה כולם כהעלם אחד כו' ולא דמי לשכח עיקר שבת דמתן התם אינו חייב אלא אחת דשכח לגמרי

כגון תינוק שנשבה לצין הנכרים אצל הכא כי מדכרו ליה מדכר וא"ת מאי קאמר הכא תפשוט דילמא הכא דאינו חייב אלא אחד דשכח לגמרי כגון תינוק שנשבה לצין הנכרים ויש לומר דה"מ לשנויי הכי ובפ"ק דכריתות (דף ג:) משני רב פפא משכחת לה בתינוק שנשבה לצין הנכרים אי נמי דטעו כהאי קרא (שמות כ) אלהי כסף ואלהי זהב אסידי דמיני אחרינא לא וה"נ הוה מני לאוקמי צמגפף לעבודת כוכבים שדרכה צניפוץ והוא כסור שאין דרכה בכך אלא כיון דלא קאי הכי לא חשב לדקדק: **י** **הא** לא קשיא תיפשוט. בפרק כלל גדול (שבת דף ע: וסג) אהדר ליה רב נחמן לרבא האי העלם שבת בידו ואינו חייב אלא אחת ותימנה דבפרק ב' דשבועות (דף יט. וסג) לענין טומאה ובפ"ג (דף כו.) לענין שבועה צבי כה"ג וקא פשיט רב נחמן לחומרא והכא לקולא וי"ל הכא שאני דשבת עיקר המנויה: **ריישא** בעבודת כוכבים וסיפא בשאר מצות. תימנה הא

איכא לאוקמי כולה בשאר מצות ומאי משא"כ בשאר מצות כגון שחט חורק בחוץ דאינו חייב אלא אחת כדאמר אבוי בפרק אחד דיני ממונות (לעיל דף ג:). ולרבי אבהו דפליג עליה משכחת ליה לר' ישמעאל בשחט חורק ולר' עקיבא העללה חורק שגג בלא מתכוין כגון שהיה נרץ לשחוט כהמה של חולין ונתכוין לשחטה ונמלאת אחרת והיא של קדשים וכנגדו בשבת שהיה נרץ לחתוך תלוש ומתכוין לחתוך אותו ונמלא שהוא מחובר^{[?} פטור דמלאכת מחשבת אסרה תורה וי"ל דלא מ"ל הכי דמשמע דפטור בשבת לפי ששגג בלא מתכוין וכה"ג אפילו נרץ למחזיר ונתכוין לחותכו ונמלא מחזיר אחר פטור דאין זה מלאכת מחשבת מיהו קשה לוקמה בשאר מצות כמו צנרע לזכור ולצהמה דלחמך לעיל (דף נד:) דאינו חייב אלא אחת וי"ל דעבודת כוכבים שיך לקרות שאר מצות ששקולה כנגד כל המצות אצל רביעה לא אע"ג דמוקמינן סיפא בחלצים איידי דנקט רישא שאר מצות נקט סיפא שאר מצות וק"ק דמשמע דאי הוה מתוקמה רישא בחלצים הוה ינחא:

להגביה את התלוש וחתך את המחובר. פ"ה דכתיב אשר חטא צה כדדרשין בפרק ספק אכל (כריתות דף יע.) פרט למתעסק וקשה למה ליה לשמואל במתעסק בשבת טעמא דמלאכת מחשבת ת"ל מזה וי"ל דה"ק בשבת פטור אף על פי שנהנה משום מלאכת מחשבת ועי"ל מתעסק דפטרי הכתוב מזה התם היינו כדמפרש התם לרבא משכחת לה כגון שנתכוין לחתוך את התלוש וחתך את המחזיר דהיינו ונמלא שהוא מחובר דנעשית מחשבתו דאי מחובר אחר אפילו היכא דנתכוין למחזיר פטור דומיא דנתכוין לכבות זה וכזה זה דפטרינן התם כההיא פירקא (דף ב.) ולאציי משכחת לה כגון דנתכוין להגביה את התלוש וחתך את המחזיר כלומר ונמלא שהוא מחובר דכל כה"ג מלאכת מחשבת היא ולא מיפטר אלא מזה אצל מתעסק דשמואל דפטר משום מלאכת מחשבת היינו במתכוין לחתוך מחובר זה וחתך מחובר אחר דלא נעשית מחשבתו והא דקאמר התם אהא דמוקי אשר חטא צה פרט למתעסק דמאי אי דחלצים ועריות חייב שכן נהנה אלא דשנת עיקר שבת דמתן התם אינו חייב אלא אחת דשכח לגמרי

ארבע מיתות פרק שביעי סנהדרין

הכי סנא קמיה. ר' זכאי קמיה דר' יוחנן: **חומר בשצט וכו'**. לקמן מפרש לה: **שגג בלא מסכוין**. לא נתכוין למלאכה זו אלא לדבר אחר ועלתה בידו מלאכה זו: **קלירה וטחניה**. דאיכא שמות מחולקין ומשום הכי חייב שמים: **חלצ וחלצ**. שני זיתים בשני ימים ולא נודע לו בנתיים שחטא אינו חייב אלא אחת

כדמפרש טעמא לקמן: **שבשאר מצות שגג בלא מסכוין**. בחלצין ובעריות איכא למתקומא כגון חלצ המותק לפניו וכסבור רוק הוא ובלעו דלא מתכוין לאכילה אלא מתעסק בדבר אחר בצליעת רוק והיכי דמי שוגג גמור כסבור שומן הוא ואכלו דנתכוין לאכילה אצל זה לא שוגג הוא ואפ"ה חייב כדאמנן לקמן בשמעתינן שכן נהנה משא"כ בשבת כגון נתכוין להגביה את התלוש וחתך את המחזיר פטור שנאמר (ויקרא ד) אשר חטא צה עד שיתכוין למלאכה זו פרט למתעסק בדבר אחר ועלתה בידו מלאכה זו ומיהו מתעסק ועלה בידו אכילת חלצים או עריות חייב שכבר נהנה. אצל עצבות כוכבים ליכא לאוקומא והיכי דמי שגג בלא מתכוין אי נימא וכו': **הכי הכי לנו לשמים**. ולשמים נתכוין והשמתו ואין כאן עצירה כלל לא שוגג ולא מזיד: **אלא**. שוגג בלא מתכוין כגון מאהבה ומיראה ולא נתכוין לעצבות כוכבים אלא להצבת האש ושגג כסבור מותר לעשות כן: **אלא באומר מותר**. דאמר אין עצבות כוכבים בתורה וכיון דלא הוזכרה לו מעולם אין מתכוין קרי ליה: **המטעם צדו בחלצים ובעריות**. כשעלה בידו חלצים ועריות היה מתעסק ולא נתכוין לכך. כל מתעסק קרי ליה שאינו מתכוין בדבר זה כלל: **שכן נהנה**. הלכך חשיב צדוה: **מלאכת מחשבת**. שחשד לעשות זאת: **ר' יוחנן**. דאמר ליה פוק תני לצדאיי ולא חוקים רישא בעצבות כוכבים וסיפא בשאר מצות איל לטעמיה דלא מוקים רישא בחד טעמא וסיפא בחד טעמא: **דא"ר מאן דמסרגס לי חזית אלינא דחד סנא כו'**. דקתני התסי' המפקיד חבית אלל חביו ולא ייחדו לה הצעלים מקום וטלטלה ונשצרה אס מתוך ידו נשצרה לצרכו חייב לצרכה פטור אס משהניחה נשצרה בין לצרכה בין לצרכו פטור ייחדו לה הצעלים מקום וטלטלה ונשצרה בין מתוך ידו בין משהניחה לצרכו חייב לצרכה פטור ופריך התם מני רבי ישמעאל היא דאמר לא בעינן דעת צעלים דתניא הגוזב טלה מן העדר וסלע מן הכיס

למקום שגגז יחזיר דבוי רבי ישמעאל ר' עקיבא אומר נרץ דעת צעלים אי רבי ישמעאל מאי איריא לא ייחדו אפילו ייחדו נמי לא מצביא קאמר לא מביעיא ייחדו דמקומה הוא אלא אפילו לא ייחדו דלאו מקומה הוא לא צביא דעת צעלים סיפא אחאן לר"ע אי ר"ע מאי איריא ייחדו אפילו לא ייחדו נמי לא מצביא קאמר לא מצביא לא ייחדו דלאו מקומה הוא אלא אפילו ייחדו נמי דענינן דעת צעלים רישא ר"י וסיפא ר"ע ואילו הוה בעי לאוקומא רישא כשהניחה במקומה הראשון וסיפא כשהניחה במקום שאינה מקומה כדמוקי לה אמוראי התם ה"מ לאוקומיה כולה כר' ישמעאל ואר"י מנא דמתרגס וכו' דלא הוה בעי לאוקומיה רישא בחד טעמא וסיפא בחד טעמא: **מסופא**. מרחץ כמו מסחותא וירחץ^[?] מתרגמינן ^י והסחי: **ה"ג**

הכי סנא קמיה. ר' זכאי קמיה דר' יוחנן: חומר בשצט וכו'. לקמן מפרש לה: שגג בלא מסכוין. לא נתכוין למלאכה זו אלא לדבר אחר ועלתה בידו מלאכה זו: קלירה וטחניה. דאיכא שמות מחולקין ומשום הכי חייב שמים: חלצ וחלצ. שני זיתים בשני ימים ולא נודע לו בנתיים שחטא אינו חייב אלא אחת כדמפרש טעמא לקמן: שבשאר מצות שגג בלא מסכוין. בחלצין ובעריות איכא למתקומא כגון חלצ המותק לפניו וכסבור רוק הוא ובלעו דלא מתכוין לאכילה אלא מתעסק בדבר אחר בצליעת רוק והיכי דמי שוגג גמור כסבור שומן הוא ואכלו דנתכוין לאכילה אצל זה לא שוגג הוא ואפ"ה חייב כדאמנן לקמן בשמעתינן שכן נהנה משא"כ בשבת כגון נתכוין להגביה את התלוש וחתך את המחזיר פטור שנאמר (ויקרא ד) אשר חטא צה עד שיתכוין למלאכה זו פרט למתעסק בדבר אחר ועלתה בידו מלאכה זו ומיהו מתעסק ועלה בידו אכילת חלצים או עריות חייב שכבר נהנה. אצל עצבות כוכבים ליכא לאוקומא והיכי דמי שגג בלא מתכוין אי נימא וכו': הכי הכי לנו לשמים. ולשמים נתכוין והשמתו ואין כאן עצירה כלל לא שוגג ולא מזיד: אלא. שוגג בלא מתכוין כגון מאהבה ומיראה ולא נתכוין לעצבות כוכבים אלא להצבת האש ושגג כסבור מותר לעשות כן: אלא באומר מותר. דאמר אין עצבות כוכבים בתורה וכיון דלא הוזכרה לו מעולם אין מתכוין קרי ליה: המטעם צדו בחלצים ובעריות. כשעלה בידו חלצים ועריות היה מתעסק ולא נתכוין לכך. כל מתעסק קרי ליה שאינו מתכוין בדבר זה כלל: שכן נהנה. הלכך חשיב צדוה: מלאכת מחשבת. שחשד לעשות זאת: ר' יוחנן. דאמר ליה פוק תני לצדאיי ולא חוקים רישא בעצבות כוכבים וסיפא בשאר מצות איל לטעמיה דלא מוקים רישא בחד טעמא וסיפא בחד טעמא: דא"ר מאן דמסרגס לי חזית אלינא דחד סנא כו'. דקתני התסי' המפקיד חבית אלל חביו ולא ייחדו לה הצעלים מקום וטלטלה ונשצרה אס מתוך ידו נשצרה לצרכו חייב לצרכה פטור אס משהניחה נשצרה בין לצרכה בין לצרכו פטור ייחדו לה הצעלים מקום וטלטלה ונשצרה בין מתוך ידו בין משהניחה לצרכו חייב לצרכה פטור ופריך התם מני רבי ישמעאל היא דאמר לא בעינן דעת צעלים דתניא הגוזב טלה מן העדר וסלע מן הכיס

אמר

<div></div>
<p>מסורת הש"ס</p>

(א) שבת עב: (ב) [שבת קו. ושי"ג] (ג) [אס עב:], (ד) [כריתות יט:], (ה) [גיטא יב: ושי"ג], (ו) [ז"מ מא], (ז) [עירובין ס:], (ח) [נע"א], (ט) [נ"מ מ:], (י) [ויקרא ת], (יא) [ג'ל ואשחיה], (יב) ש"ך [נע"א, מ] גם זה ש"ך [נע"א, ט] נמוחר אחר מהר"ם,

<div></div>
<p>הגהות הב"ח</p>

(א) גמ' המתעסק בחלצים. י"ב ע"י בשבועות יט' ובכריתות דף ה':

<div></div>
<p>מוסף רש"י</p>

דאכל חלב ודם. דומיא דעומתה וקצירה שהן שני גופין (שבת עב:). דאכל חלב וחלב. כהעלם אחד (שם). דקסבר בית הכנסת הוא והשתחווה לו. והיינו שגג שהוא ע"ז בלא מתכוין, שלא נתכוין להשחמות לע"ז (שם). הרי לבו לשמים. ומה חזק יס כאן אפילו ידע שהוא בית ע"ז והשחמה בו לשמים אין חיוב כאן (שם ובגין לעיר אס: וכריתות ג). שברי אף משחמה לבית הכנסת לא לבית הוא משחמה אלא למי ששכן שמו עליה (רע"ד אס:). אנדרטא. לזרת המלך שעושין לכבוד המלך והשחמה לה ולא לשם הלקות (שבת עב:). שראה דמות שהיו רגלין לעשות בדמות המלך והורוה אותו משחמה לו לכבוד המלך ופגמים שעושין אותו חס ראה אחד שהיה נעבד ולא ידע שהוא נעבד והשחמה לו (רע"ד אס:). אי דקבליה עליה באלוה. שהשחמה לו לשם עבודת כוכבים, מוזר הוא (שם). ראי לא קבליה עליה. באלוה, אלא לכבוד המלך השחמה לו, לא בלזם היא. דהא לא אסינן לשם עבודת כוכבים (רע"ד אס:). מאהבה ומיראה. מאהבת אדם או מיראת אדם השחמה לע"ז וקרי ליה שוגג בלא מתכוין, כלומר שגג בצידי דסבור כיון דאין מתכוין לנו לאלוה מותר (שבת עב:). אלא באומר מותר. כגון גר שנתגייר בין הנכרים כסבור שאין ע"ז בתורה, וקרי ליה שגג בלא מתכוין (שם). דפטור לגמרי. בתמיה (שם). העלם זה וזה. דהיינו אומר מותר. דאמר אין שבת בתורה היינו העלם זה וזה (שם). דקסבר רוק הוא ובריענו. שהיה חלצ נמוח, ובלעו דלא אסינן לאכילה, דרוק לאו כר אכילה הוא אלא בליעה. דכתיב (איוב ז) עד בליע רוק, ועלתה בידו אכילה, דהא לא אסינן לאכילה (שם עג:). המתעסק בחלבים. כגון חלז ושומן לפניו וטרע שזה חלז זה שומן ומתכוין לאכול שומן והביט למקום אחר והלכה ידו אל החלב ואכלו, אי מני חלז וחלז לפניו וסבור שהוא שומן ומתכוין לאכול חסיהם זו ואכל את זו, ולא דמי לשוגג דשוגג היינו שנתכוין לחסיהם זו ע"מה אצל סבור שהוא שומן (כריתות יט:). ובעריות. כגון מתעסק בעריות, כגון מתכוין לצבא על אשתו וסבור טהורה היא, אשתו ואשתו לפניו ונשמטה אשתו ולא ידע ונכזה אשתו במקומה, ולא דמי לשוגג, דשוגג כגון

^[1] שנתכוין לזו ע"מה וסבור שהיא אשתו (שם, וט"י בש"ס). מלאכת מחשבת אסרה תורה. שנסמכה פרשת שבת לפרשת המשכן בויקרא, ומלאכת מחשבת שהעשה אותה מתכוין למלאכה גמורה אלא ששגג בשבת או סבור שמלאכה זו מותרת (בבב"ם מז. ובגין חגיגה י:). שנתכוין לעשות מלאכה וכסבור שהיוס חול (ב"ב כז:) שחשד ומתכוין למלאכה זו ע"מה (כריתות יט:).